

ТЕРОРИСТИЧНІ КВАЗИДЕРЖАВНІ УТВОРЕННЯ ЯК ВИКЛИК ХХІ СТОЛІТТЯ: ДОСВІД БОРотьБИ УКРАЇНИ ТА СИРІЇ

Олексій Каленіченко

Львівський національний університет імені Івана Франка

Проблема світового тероризму – одна з найбільш обговорюваних по всьому світі. Якщо ще 60 років тому терористи переховувались від спецслужб маленькими групами у підвалах, то сьогодні вони контролюють сотні квадратних кілометрів, мають власну техніку і навіть авіацію.

Питання – як це стало можливим – дуже глибоке і, звичайно, пов'язане з контекстом того чи іншого терористичного угруповання. Порівняємо так звані ЛНР та ДНР на території України і наявну нині в межах кількох анклавів на території Сирії ІД. Попри різні контексти, вважаємо, є три чинники, характерні для обох терористичних угруповань.

Підтримка серед населення.

Якби це не було жахливо визнавати, але лєвова частка населення, нехай і лише на початку, дійсно сприймає терористів як «визволителів» і навіть активно підтримує їх. Наприклад, більше половини населення Мосулу, згідно з дослідженням, проведеним Марою Редліх Ревкін, стверджують, що перші півроку влада бойовиків була дійсно більш ефективною і справедливою, 34% населення кажуть, що відчули зменшення рівня злочинності, а 16% впевнені, що влада ІД була кращою за іракську владу [1].

Про так звані ДНР та ЛНР важко говорити цифрами, адже незалежні дослідники не можуть потрапити на територію, що контролюється цими угрупованнями, але певні висновки зробити можна. Якщо пригадаємо початок російсько-української війни, то ми дійсно можемо побачити, як сприймали «ополченців» жителі нині окупованих територій. Це проявлялось, зокрема, в переході майже у повному складі місцевих працівників МВС на сторону бойовиків [2]. Можна довго дискутувати щодо причин цієї підтримки, але треба визнати, що, принаймні, на початку, більшість населення дійсно підтримувала терористів.

Підтримка ззовні

Військові успіхи на рівні захоплення не просто селищ і містечок, але і місцевих мегаполісів (Мосул, Пальміра, Луганськ, Донецьк) були б не можливі без зовнішньої підтримки. Адже місцеві жителі не мають не лише матеріально-технічної бази, але і відповідного рівня кваліфікації.

Якщо ми говоримо про ІД, то визначити спонсорів цього угруповання неважко. Як не дивно, на початку свого існування ІДІЛ активно підтримував Башар Асад, президент Сирії. Терористи були вигідні керівництву країни, тому що наочним прикладом разом з опозицією виставлялися очевидними прихильниками війни, а урядові війська Асада, своєю чергою, позиціонувалися як захисники миру. В ІД немає єдиного спонсора, але на тому чи іншому етапі існування цього угруповання його підтримувала у різний спосіб лєдь чи не кожна держава на Близькому Сході, зокрема Ірак, Туреччина, Катар тощо [3].

Із так званими ДНР та ЛНР ситуація більш однозначна, бо з самого початку війни лише одна держава активно виступала на їхню підтримку – РФ. Якщо на початку війни це була підтримка озброєнням, шляхом так званих «гуманітарних конвоїв» та невеличкими ДРГ, то вже починаючи від липня 2014 р., до України були перекинуті регулярні частини ЗСРФ.

Наявність сильних ідеологічних засад у терористичного угруповання

В обох випадках серед терористів є сильною певна ідея: в ІД – ідея халіфату, що буде охоплювати величезні території, а у випадку ДНР/ЛНР – не стільки приєднання до РФ, скільки відокремлення від України.

Звичайно, це не всі спільні ознаки, але, на нашу думку, саме вони найбільш виражені, найбільше вплинули і впливають досі на перебіг війни в Україні та на Близькому Сході.

Список використаних джерел:

1. Mara R.R. To Stay or to Leave? Displacement Decisions During Rebel Governance / Yale University, Department of Political Science. 2019. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3365503
2. Милиция Новоазовска перешла на сторону ополченцев ДНР. URL: <https://nsn.fm/amp/hots/hots-militsiya-novoazovska-pereshla-na-storonu-opolchentsev-dnr>.
3. Вайс М. Исламское государство: Армия террора / М. Вайс, Х. Хасан; Пер. с англ. Москва : Альпина нон-фикшн, 2016. 346 с.